

نامه به سردبیر:

بررسی نقش نیروهای بسیجی در مدیریت و کنترل اپیدمی کرونا به روش محله محور طرح شهید حاج قاسم سلیمانی

دکتر علی نصیری¹، عیسی مال میر^{2,3*}

¹مرکز تحقیقات مدیریت سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، تهران، ایران

²کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، تهران، ایران

³عضو هیئت اندیشه ورزی بسیج جامعه پزشکی

*نویسنده مسئول: عیسی مال میر، پست الکترونیک: research.bmsu@gmail.com

دریافت مقاله: 1402/2/19 پذیرش مقاله: 1402/3/8

پزشکی و بسیج مستضعفین با منظور کمک به قطع زنجیره انتقال ویروس کووید 19 با تمرکز بر ویروس به جای تمرکز بر بیمارستان و ارائه خدمات فعال به خانواده اجرا گردید.

این طرح در سه فاز اجرایی که شامل فاز فاز مراقبتی به عنوان مهمترین بخش طرح شهید حاج قاسم سلیمانی، که به دو بخش تخصصی و غیر تخصصی شروع شد. بخش غیر تخصصی شامل افرادی که به عنوان همیار سلامت با حضور در محلات و جمع آوری اطلاعات افراد بیمار و ثبت روزانه انجام می گرفت صورت تماس تلفنی افراد بیمار با شماره 4030 مشاوره و آموزش های لازم به خانواده ها داده می شد. در بخش تخصصی یک تیم پزشکی شامل یک پزشک عمومی به عنوان فرماندهی تیم، پرستار و کمک پرستاران به درب منازل افراد بیمار مراجعه و خدمات حضوری به خانواده بیمار ارائه می دادند. نکته قابل ذکر در این مرحله داوطلبانه بودن افراد در این طرح می باشد.

در مرحله دوم حمایت از ا فشار آسیب پذیر جامعه مبنی بر کمک مو منانه پیرو فرمایش مقام معظم رهبری با محوریت پایگاه های مقاومت بسیج به علت گستردگی و حضور در بین مردم انجام گرفت

مرحله سوم طرح شامل نظارت بر دستورالعمل های ابلاغی ستاد ملی کرونا (با تمرکز بر اجرای محدودیت ها و پروتکل های بهداشتی) با استفاده از چک لیست های تهیه شده مربوطه جهت پایش مستمر و گزارش به ستاد های کرونا انجام گرفت. این نظارت شامل مراکز ارایه خدمات، تهیه و توزیع مواد غذایی و واحد های صنفی، ... با مشارکت نهادهای دولتی، غیر دولتی و سمن ها (هلال احمر، بسیج، اتحادیه اصناف، تعزیرات، داوطلبین مردمی، ...) با محوریت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی دانشگاه های علوم پزشکی کشور صورت گرفت.

این طرح که به عنوان موفق ترین طرح در کشور در مهار اپیدمی کرونا بود که خوشبختانه پیامد و تجربه های گران بهایی برای نظام سلامت ایجاد کرد تا در صورت مواجهه با بحران های مشابه بتوانند از زیر ساخت ها و دستورالعمل های اجرایی ان استفاده شود. پیامدهایی طرح شهید حاج قاسم سلیمانی شامل: تقویت فرایند بیماریابی و شناسایی چند برابری بیمار و در نهایت ایزوله شدن افراد بیمار

به کارگیری نیروهای داوطلب بسیجی و کاهش هزینه های کمربشکن نظام سلامت

تقویت و باز مهندسی مجدد پایگاه سلامت در دانشگاه علوم پزشکی

تغییر نگرش مسئولان با اجرای شدن طرح شهید حاج قاسم سلیمانیا ز درمان به بهداشت و پیشگیری

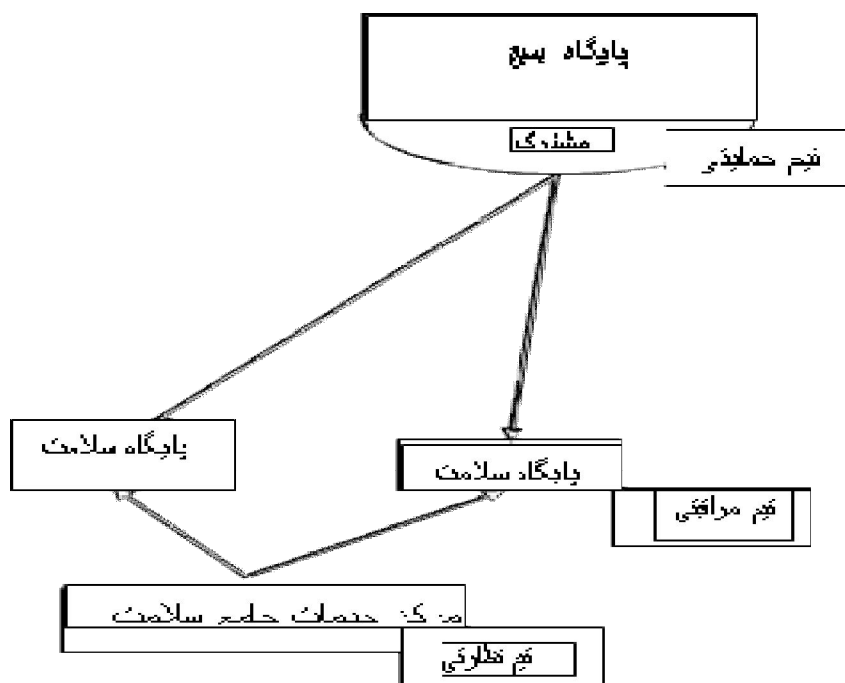
در اواخر سال 2019 میلادی همه گیری بیماری کرونا ویروس جدید با نام اختصاصی کووید-19 توسط سازمان جهانی بهداشت اعلام گردید. کرونا ویروس جدید از کشور چین آغاز شده و به تدریج تبدیل به یک پاندمی گردید و سراسر کشورهای جهان، از جمله جمهوری اسلامی ایران را درگیر نمود (1). در حال حاضر زندگی میلیون ها نفر در سراسر جهان تحت تأثیر بحران ناشی از شیوع بیماری کووید-19 قرار گرفته که هزینه های هنگفت اقتصادی و اجتماعی را به کشورها تحمیل نمود (2). مخاطرات زیستی از جمله مشکلات پیش روی جهان می باشد که پیامدهای جانی، جانی و اقتصادی می باشد (3). شاید مهمترین پیامد این پاندمی وحشتناک باعث مرگ و میر میلیون ها نفر در جهان می شوند (4). این موضوع سبب شد که در دهه هشتاد میلادی رویکرد علمی و مهندسی برای مقابله با حوادث و بلایا کافی نباشد و توجه ویژ های به عوامل و متغیرهای انسانی در پیشگیری و مقابله با حوادث گرفته قرار گیرد. در نتیجه رویکرد سومی به نام ر ویکرد اجتماعی مدیریت بحران از اواخر دهه هشتاد و اوایل دهه نود میلادی بتدریج در سطح جهانی شکل گرفت. این رویکرد که تأکید اصلی را بر کاهش خطر محیط فردی و اجتماعی انسان در برابر حوادث و بلایای طبیعی دارد رویکرد غالب و فراگیر در سطح بین الملل و جهان شود (5). بررسی مطالعات در سطح جهان تأثیر مشارکت اجتماعی در مهار اپیدمی کووید -19 را در برخی کشورها نشان می دهد، مطالعات نشان می دهد که سطح مشارکت اجتماعی می تواند طیفی بین رفتار انفعالی مردم و حداکثر مشارکت را شامل شود. اما الگوی مشارکت اجتماعی در مدیریت و مهار بیماری کرونا در ایران و نحوه مشارکت جامعه محوری و اقدامات آن در ایران به درستی تبیین نشده است. این نوشته جهت تبیین اقدامات مشارکت جامعه در کشور ایران در موج سوم کرونا ویروس مبنی بر ورود بسیج با توجه به تاکید مقام معظم رهبری برای ریشه کنی بیماری کووید-19 می پردازد.

با توجه به تاکید رهبر انقلاب در خصوص مشارکت نیروهای مسلح و بسیج هیئت اندیشه ورزی بسیج جامعه پزشکی کشور با بررسی و شناسایی مشکلات در زمینه کنترل، پیشگیری و انتقال با مشارکت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی طرحی را ارائه نمودند این طرح با برجسته نمودن 2 عامل مهم در بیماری کووید 19 که شامل:

1. غربالگری و شناسایی بیمار و در همان مرحله اول
2. توجه به بیمارانی که دوره نقاهت را می گذرانند و کماکان ناقل بیماری می باشند.

پس از کار کارشناسی و بررسی های همه جانبه آن این طرح با نام و یاد شهید حاج قاسم سلیمانی تصویب و اجرا شد. طرح کشوری مدیریت و کنترل اپیدمی کووید 19 به شیوه های محله محور خانواده با محوریت وزارت بهداشت درمان و آموزش

و در نهایت یکی از مهم ترین پیامدهای طرح حاج قاسم سلیمانی تقویت نقش جامعه به عنوان بازوی اصلی در کنترل هم گیری

مدل مفهومی طرح شهید حاج قاسم سلیمانی

منابع

1. Farnoosh G, Alishiri G, Hosseini Zijoud SR, Dorostkar R, Jalali Farahani A. Understanding the Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 (SARS-CoV-2) and Coronavirus Disease (COVID-19) Based on Available Evidence - A Narrative Review. Journal of Military Medicine. 2022;22(1):1-11.
2. Shirzad H, Abbasi Farajzadeh M, Hosseini Zijoud SR, Farnoosh G. The role of military and police forces in crisis management due to the COVID-19 outbreak in Iran and the world. Journal of police medicine. 2020;9(2):63-70.
3. Scenario based prevention and response planning for battle cruiser, biological threats. Nurse and Physician within War. 2017;5(14):44-52.
4. Hatami H, Razavi S, Eftekhari H. Textbook of public health 4th edition. Arjmand publication; 2019.
5. McGlade J, Bankoff G, Abrahams J, Cooper-Knock S, Cotecchia F, Desanker P, et al. Global assessment report on disaster risk reduction 2019. UN Office for Disaster Risk Reduction; 2019.